

Motion till riksdagen 2008/09:A283

av **Eva-Lena Jansson (s)**

Ett jämställt Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om behovet av en genomarbetad jämställdhetspolitik som utgår från riksdagens jämställdhetsmål.

Motivering

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Under det övergripande målet finns fyra delmål¹:

- ? En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män skall ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- ? Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män skall ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- ? En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män skall ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjlighet att ge och få omsorg på lika villkor.

¹I februari 2004 tillsatte den socialdemokratiska regeringen en särskild utredare, Gertrud Åström, med uppdrag att göra en översyn av jämställdhetspolitikens mål, inriktning, organisation och effektivitet. I uppdraget ingick att överväga vilka mål som bör gälla för den framtida jämställdhetspolitiken samt lämna förslag till mål och resultatindikatorer för dessa. Utredningen, som antog namnet Jämställdhetspolitiska utredningen, lämnade sitt betänkande Makt att forma samhället och sitt eget liv (SOU 2005:66) i augusti 2005. Den 16 mars 2006 överlämnade Göran Persson, statsminister, tillsammans med Jens Orback, jämställdhetsminister, propositionen 2005/06:155 Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken. Riksdagen antog jämställdhetsmålen 16 maj 2006.

Fel! Okänt namn på

- ? Mäns våld mot kvinnor skall upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, skall ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Dessa mål antogs av riksdagen den 16 maj 2006 även om det fanns flera reservationer från de fyra borgerliga partierna. Trots dessa reservationer kvarstår den tidigare riksdagsmajoritetens mål, vilka kan läsas på regeringens hemsida. Något som dessvärre inte har gett några tunga avtryck i vare sig förra årets budgetproposition, budgeten för 2009 eller den förda politiken. Snarare tvärtom. Den borgerliga regeringens extremt låga ambitioner på jämställdhetsområdet riskerar att flytta Sverige flera årtionden tillbaka i utveckling. Något som resulterade i att Jämställdhetsdepartementet 2007 fick lämna tillbaka 280 miljoner kronor då det saknades en tydlig politisk ambition att förändra vårt samhälle i en jämställd riktning. Därför behövs det en tydlig genusanalys av den budgetproposition som regeringen lägger fram till riksdagen.

Totalt sett har den borgerliga regeringens politik haft en negativ effekt på landets kommuners och landstings verksamhet, då statliga anslag dragits ner, vissa poster inte räknats upp med den rådande inflationen, samt att allt fler invånare är beroende av försörjningsstöd på grund av regeringens försämringar i a-kassan och sjukförsäkringen och den bristande jobbpolitiken.

Vi tvingas konstatera att efter två års borgerligt regerande har den förda politiken inte varit framgångsrik på jämställdhetsområdet, då den har gynnat män framför kvinnor. Statistik från riksdagens utredningstjänst (RUT) visar tydligt hur framför allt män med hög inkomst och/eller förmögenhet är den grupp som tjänar på regeringens politik. Eftersom regeringens försämringar i arbetslöshetsförsäkringen slår extra hårt mot deltidsarbetslösa, drabbar det kvinnors hårdast då en majoritet av landets deltidsarbetslösa är kvinnor.

När det gäller regeringens försämringar av sjukförsäkringen slår det även hårdast mot kvinnor då det är fler kvinnor än män som är långtidssjuka och därmed fler kvinnor som får sin ersättning sänkt eller indragen. När det gäller gruppen ensamstående föräldrar, där kvinnor utgör en betydande majoritet, har regeringens politik effekten att denna grupps ekonomiska utsatthet har ökat. Allt fler av de ensamstående föräldrarna är idag i behov av bostadsbidrag och/eller försörjningsstöd för att klara av att betala boende och mat.

Och eftersom andelen försörjningsstödstagare, enligt regeringens egna beräkningar, kommer att öka flera år framöver, så kommer det få negativa konsekvenser för kommunernas möjlighet att förbättra exempelvis äldreomsorgen och skolan. Och med minskade skatteintäkter kommer kommunerna att behöva minska antalet anställda, vilket kommer att drabba kvinnor i dubbel bemärkelse då en majoritet av de anställda är kvinnor och majoriteten av äldreäldre, som ofta har stort vårdbehov, också är kvinnor.

När det gäller makt och inflytande kan vi konstatera att de statliga bolagen lyckats bäst när det gäller en jämn fördelning i styrelserna. När man däremot tittar på privata bolagsstyrelser går det inte framåt längre, istället minskar antalet kvinnor i dessa styrelser. Uppenbarligen räcker det inte med att lita på bolagens goda vilja. I vårt grannland Norge lagstiftade man därför år 2004 om krav på en andel med max 60 procent män i bolagsstyrelser. För att komma

Fel! Okänt namn på

vidare för att uppnå riksdagens mål behöver vi en liknande lag i Sverige. Och detta är för att makt och inflytande ska kunna fördelas jämnt också utanför de politiska församlingarna.

Och att just kvinnors och mäns makt och inflytande har en skev fördelning visar sig på många olika sätt. Kvinnor är underrepresenterade på uppdrag där ersättning/bonus för uppdraget är hög, medan männen inte är lika väl representerade på uppdrag som förutsätter volontärarbete. Regeringens ambition med att sprida kunskap om företagande till kvinnor är också ett bevis på att kvinnors engagemang förväntas bygga på obetalda arbetsinsatser. Vi har svårt att se att liknande grupper med män skulle ges ett uppdrag av regeringen att volontärarbeta i syfte att uppnå regeringens mål.

När det gäller att leva upp till målet med en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet måste regeringen ta frågan på allvar. Det måste det finnas en föräldraförsäkring som på ett bättre sätt tar till vara båda föräldrarnas engagemang och närhet till sina barn, och det borde ske genom den s.k. isländska modellen. Kommunernas rätt att införa vårdnadsbidrag ska avskaffas. Den svenska förskolan behöver utvecklas. Några av landets kommuner har satsat på att öka sin kompetens genom att anställa genuspedagoger. Detta behöver utvecklas och förstärkas i många fler kommuner.

Målet om samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet för kvinnor och män, flickor och pojkar, förutsätter bland annat att man både i skolan, sjukvården och omsorgen har utbildats i genusfrågor och bemötande. Jämställdhetsutbildning för anställda i förskolan ska vara integrerad i den ordinarie utbildningen. Dessutom bör man verka för att ekonomiska stöd tillförsäkras landets Kvinnohus som idag är alltför beroende av kommunernas ekonomi.

Stockholm den 2 oktober 2008

Eva-Lena Jansson (s)